

FOGLALAT: Magyarország (6 fősége Monzába érkezik; budapesti napló: állóhid; játékszini előadások, 's a' t.: Nyíry István †; Sina b. nyilatkozata a' budapesti állóhid ügyében; zágrábi vásár; adakozások a' vizkárvalottak fölségelésére; 's a' t.) Amerika (Veracruzának ostromlatát várják a' francziák által; 's a' t.) Spanyolország (Morella bevételeit az alkotmányosok által valószínű mondják; általános békeelhajtás; politikai nézetek új kormányrendszer iránt; Morella leírása; 's a' t.) Anglia (keleten meghasonlás kezd mutatkozni: O' Connell a' trappista-záróban; lapvélemény a' francia politikáról; 's a' t.) Franciaország (Orleans hg beszéde; 's a' t.) Schweiz. Olaszország. Gabonaa.

Magyarország.

Aug. 22kén délutáni 2 óra előtt ő főségei a' király 's királyné legjobb egészségben Monzába érkezének a' nép örömköltési közt. Ő főségeik közöttben több helyen mulatánaka' gyönyörű kilátás végett, mely annyira kinálkodik mindenütt Como, Erba, Lurago, Inverigo és Paina vidékén. Inverigoban Nava grñ, özvegye Cagnola marchesenek, fogadá ő főségeket. A' grñ palotája egyik terméből megpillantató ő fős. azon nagyszerű szegyház kúpját, melyben néhány nap mulva fejét a' vas korona díszesítendi. Monzába érkezétkor Ferencz Károly, Lajos és János főhgek fogadák el ő főségeiket, 's velük az alkirály egész családotul, a' modenai hg 's hgnő, 's Ferdinánd és Miksa főhgek; jelen valának a' polgári 's katonai hatóságok is az elfogadási ünnepélyen. Ő főségeik többször megmutaták magokat nyílt ablakból a' népnek, mely mindenkor örömrivalgással nyilvánítá keble érzelmeit. — Tyrolban mulattakor a' nagyhirű Hofer unokáit is bemutatata magának ő fősége, mely alkalomkor e' család legidősb leánytagja virágfüzért nyujta át ő főségeiknek.

Mailandban aug. 27kén, mint ő fősége Monzába érkezte napján jöttevősséggel kezdék meg az ünnepélyek sorát. Sorshuzás által ugyan is 150 szegényebb mailandi leánynak férjhez mente esetén fejenkint 200 líra határozaték jegyajándékul.

Budapesti napló. Fővárosunkban uton utfélen csak egy tárgyról hallhatni beszélgetéseket 's véleményeserét, 's ez: az építendő állóhid. Vannak, kik csupán említésére is borzadnak 's azt vélik, hogy a' Duna medrében fölláttatandó kőoszlopok az egész Dunát Pestre üzendik; mások kaczagnak vagy egre emelik szemeket és szívük mélyéből sohajtják: „Szegény emberek! mikép is merészelnek oly szörnyű dolgot gondolni. Emberi erő Budapest közt soha nem fog állandó hidat építhetni.“ Mind ennyi kétkedés mellett azonban mindenütt csak hiedterv utáni kérdezősködés zárja a' vitát 's valóban jó nyereségre számolhatna, ki most az építendő hid tervrajzát közre bocsátaná. Híre szárnyal, miszerint Sina b. Pozsonynál is állandó hidat készül építtetni, mit vasutvonala csakugyan meg is kíván. — Időjáratomk az ebhő (canicula) elmulta óta igen kedvező. A' esőndes meleg légmérsék különösen esti sétálásraigen ajánlkózó, mit színházunk is fájdalmasul tapasztal, mert jobbadán gyéren látogatja a' közönség, noha egyébiránt darab idő óta az előadások valóstása kielégítőbb kezdett lenni. Sept. 5dikén „Mátkanézés“ vagy „A' lepke“ című igen mulatságos vígjáték kerüle színpadunkra, 6dikán pedig „Lepecsételt polgármester“ bohózat Megyeri fordítása szerint, melynek felvonásai közt Cervati utolsó hangversenyét adá, 7ikén „Franciaországú tündér“ bohózat 2 felvonásban.

A' gyászos hét (folyó évi augustus véghete), mely K ö l e s e y t, a' magyar practica philosophia képviselőjét elragadá, az akademiát egy másik jeles tagjától is megfosztotta augustus 27dikén. Ez Nyíry István volt; kibea' nemzet egy kitűnő speculativus bölcsét, az akademia egyik legbuzgóbb 's legdúsabb tudományu tagját, a' sárospataki főiskola negyvenegy évig szolgált nagy oktatóját, az ottani tanítói kar — ha szabad azt egy becses gyűrűnek nevezni — drága fejkövét, a' vallás, emberiség, barátság, mindenkül tisztelet, mindenkül szeretett 's ugyan azért felejthetetlen férjfiát veszté; mult aug. 29kén kísérték sírházhoz számos tisztelőji, baráti 's tanítványi. Béke hamvainak! vigasztalás hátrahagyottinak!

Zágrábi hírek szerint az ottani sz. István napi vásár nem igen sükerült, 's csupán a' nyers bőr és szarvasmarha kelt jó áron; M. m. Frankfurtban ellenben igen jól mutatkozik aug. fogytán az elővásár, 's hazánkól is nagy mennyiségű gyapju vala található. —

Adakozások az árviz által károsultak fölségelésére: Bécsből a' magy. kir. udv. kancellár küldött, mint nála összefolyt gyűjteményt, 5737 fr. 58²/₁₀₀ kr., az erd. katonai kormányzék 1725 fr. 20 kr., a' csehországi kormányzék 1540 fr. 30 kr., Woeffel Lajos Stuttgartból 33 fr. 37 kr., Wenzl J. G. Passauból 10 fr., Mosony megye 232 fr. 29 kr., özv. Brunsvik Marianna grñ 400 fr., Szécsen gr. Pozsega megyéből 200 fr., Pozsega város 70 fr. 47 kr., a' pakráczí kerület 20 fr. 12 kr., a' kassai casino 30 fr. 34 kr., a' bánási 12. sz. gy. határozat 149 fr. 38 kr., a' tótországi főhadí kormányzék 48 fr. 50 kr., a' horvátországi 400 fr., mind pengőben.

Miután Szabó Pál bölcskei bírónak, a' téli veszélyek közt kitűntetett példáiért, ő es. 's ap kir. fős. leérkezett legfensőbb tetszésének kijelentése tudtára adatott, 's ennek következtében f. e. jun. 18ki közgyűlésben a' t. tolnamegyei RR által jutalom-pótlékul meghatározott 12 darab es. arany, nemkülönb a' bölcskei közbirtokos urak részéről szinte jutalom-pótlékul ajánlott 6 darab es. arany aug. 16kán az érdemes bírónak több tisztviselő, helybeli birtokos, járásbeli helységek bírái, és a' bölcskei helység előljáróji jelenlétükben a' járásbeli főbíró ur által röviden tartott velős beszéd közt átadatott volna: a' megjutalmazott bíró legalázatosb hódolata jeleül következő feleletben nyilatkozatá hála-érzeteit: „Tek. Küldötség! Mit a' veszély napjaiban helységünk mentségére tettem, mind azt bírói kötelességem szerint tartoztam tenni: ugyan azért jutalomra magamat érdemesnek lenni annyival kevesebb ismerem, mivel gyenge hatásomat, isten segedelme után, esküdt társaim készsége 's közérőpontosítás sikeresítette. Csekély érdemem köz elismerése 's méltánylása is elég jutalom nekem; ő

fős. kegyelmes királyunk legfensőbb tetszésének pedig ország-szerzte nyilvánítása fölülmulja mind azt, mi által csekély valómra fényt áradni csak távulról is reménylhettem. Hogy pedig a' t. RR mint szintén a' mgos tek. bölcskei urodalom is elismert szorgalmam jutalmaztatását látható és fogható jelekben is kegyeskedtek határozni: ezt mely hálával köszönöm. Elfogadni ugyan a' szerénység tilt, de el nem fogadni is csel-elleninek látom. Ugyan azért jobbágyi mely tisztelet és hálacérzettel nyujtom kezemet ime' becses ajándék fölvetelére; szolgáljone' történet serkentő példaul utódimnak arra, hogy mi nehézsincs az embernek, csak szellemi ügyesség, szilárd akarat, és erőpontosítás nehányozzanak. Szolgáljon ez hitelzálogul is arra, hogy az erénypálya nekünk is, mint a' fensőbb születésűeknek, a' béke hónapban ugy, mint a' harez mezején tárva áll, és a' porbul kiemelkedetnek közjóra ható érdemei is a' nagy közönség előtt szinte a' trónig elismértetnek 's méltányoltatnak, sőt próbát kiálló esetekben még illy fénylő jelekkel is jutalmaztatnak. Miután magamat a' t. küldötség kegyességébe aláztattal ajánlom. (Reg.)

A' debreczeni Lőrincz napi vásáron következő áron keltek honi termeszterményink: 1 pár gőboly 320—350 fr., 1 pár meddő tehén 160—190 fr., 1 p. első rendű ökör 275—300 fr., második rendű 225—250 fr., harmadrendű 180—200 fr., 1 p. német birka 15—18 fr., magyar 12—16 fr., 1 p. 2 eszt. sertés 40—45 fr., 1 eszt. 24—30 fr., fél eszt. 22—25 fr., 1 p. ökörbőr 55—60 fr., 1 p. tehénbőr 45—50 fr., eszt. borjúé 20 fr., 1 mázsa német gyapju 95—100 fr., magyar 48—52 fr., sárga viasz 120—140 fr., szalonna 35—36 fr., háj 45 fr., nyers faggyu 28—30 fr., juhsajt 15 fr., méz 28—30 fr., dohány 14—20 fr., len 75—80, kender 25—30 fr., pöhöly 300 fr., fosztott toll 200 fr., fosztatlan 25—175 fr., egy iteze lenolaj 30—40 kr., 1 iteze repecolaj 24—30 kr., 1 iteze zsír 24—27 kr., mind váltóban.

Nádorunk ő es. kir. főhgsége az állóhid dolgában mult hó fogyta felé összeült országos küldötségnek következő irományokat küldte át, munkálat alá vétel végett: 1) Sina György b. újabb nyilatkozata át, tervekkel és számolásokkal; 2) Wodianer az iránti nyilatkozatát hogy Sinával egyesült; 3) Hoffman és Madersbach terveit, 's javaslatát, kik már egy kis vas hengerhidat építének a' mehádiai fürdők közelében. Hivatkozva mult évi lapjaink 50, 51 's 52dik számaira, melyekben ez országos vállalatról bővebb adatokat közlünk, most is sietünk a' főnebbi oklevelek legkimerítőbbikét, mely egyszerűs mind ismertetésül szolgálhat Heckenast Gusztáv pesti könyvtárosnál illy cím alatt megjelent munkának: „A' Buda 's Pest közt építendő „Állóhid“ tárgyában kinevezett országos küldötség munkálatai 2dik közlemény“ átadni a' nyilvánosságának, és Sina báró nyilatkozatát, mely gy hangziki Főns. es. kir. főhg. országunk nádora, főmelt. országos küldötség! Miután: a' Buda 's Pest közt építendő állóhid iránt mult 1837ki majus 3kán benyújtott javaslatomra es. kir. főséged 's a' főm. orsz. küldötségnek ugyanazon évi június 9dik 's következő napjain tett 's velem nagymélt. gr. Batthyány Imre koronaőr 's főispán ur mint akkori helyettes előlőnek szintén ugyanazon évi július 2kán költ nagybecsű levele mellett közölt kegyes határozásai óta még nem volt alkalom, alázatos köszönetemet az iránt kijelenthetnem, hogy es. k. főséged 's a' főm. orsz. küldötség engem biztosítani méltóztatott, mikép a' mennyire terveim és föltételeim másokéval egyenlőségben állani fognak, nekem elsőbbségem leend: méltóztaték megengedni, hogy e' részben legbensőbb hálacérzetemet mindenek előtt ez által nyilatkozathassam ki. Cs. kir. főséged 's a' főm. orsz. küldötség az említett javaslatomban foglalt pontok néhányait tüstint kegyesen jóváhagyván, a' többinek elhatározását az illető tervek előterjesztéseig méltóztatott halasztani. Ezelet szerencsém van most ide mellékelve benyujtam. Mielőtt azonban azok közelebbi fölvilágosításába ereszkedném, szükségesnek tartom es. kir. főségednek 's a' főm. orsz. küldötségnek alázatosan jelenteni, hogy azon társaság, mely Wodianer Sámuel és társai cím alatt vetélkedő fél gyanánt lépett föl ellenem, a' Buda 's Pest városait azóta ért gyászestet után, mely által az egész vállalat sokkal kedvezetlenebb világba lőn helyezve, mi azonban engem annak folytatásától teljességgel nem ijeszt el — jónak találta, magát hozzám esatolni; 's ehhez képest az ezeunel alázatosan benyújtott mellékletek közt nemcsak a' William Tierney Clark ur által hanem a' Wodianer és társai számára George Rennie ur által készített tervek és rajzok is foglaltatnak, — mely két művész az építés e' nemében minden most élők közt ugy hiszem legelső helyet érdemel. Cs. kir. főséged 's a' főm. orsz. küldötség az előterjesztett mellékletekből megérteni méltóztatik, hogy én, mindenkor azon véleményben lévén, miszerint Buda 's Pest közé függő lánchíd legalkalmasabb, mindenek előtt W. T. Clark urat, mint a' mostani tudva levő legügyesb lánchíd-építőt választottam számomra, kinek is két függő hídra készített tervei 1—8 aráb számmal megjegyzett rajzok közt találhatnak. Wodianer ur és társai választása pedig G. Rennie urra esett, ki néhai atyja vezérleése alatt 's testvére sir John Rennie társaságában hasonlóképp több jeles hidat hajtott legdieseretesebben végre. Tőle van az ide I—VIII római számok alatt mellékelte 8 darab terv, melyek közül egy: vas-iv hidat, kettő: kőhidat, négy: függő hidat ábrázol, és egy a' Duna helyzetét állítja elő Pestnél. Ide járul még egy, 9. számmal jegyzett rajz, melyből a' Duna medrében külön helyeken általam tétetett furások eredményei láthatók. Mennyire volna kő- vagy vas-iv hid, technikai tekintetben, a' megkivántató számos oszlopok miatt, Buda 's Pest közt alkalmazható, erre nézve személyesen nem ítélteték; a' hozzáértőknek azonban, 's különösen Plews és Slater uraknak, kik mint tulajdonképeni oszlop-építők a' londoni kőhid építésében is közvetlen részt vettek, és az utolsó dunai nagy árviznek másfél hónapi itt tartózkodtuk után személyes tanuji valának — tapasztaláson alapult véleményük szerint, mely B alatt ide mellékelte jelentéseikből bővebben kitészik, olyas sok oszlopu hidak nemcsak financiai tekintetben véghetetlen nehézségeknek vannak kitéve, minthogy a' már magokiban iszonyu építési költségeik mennyire rugthatását a' Duna téli körülményei-

nek, melyek a szükségképp számos évre terjedő oszlop-épitések sorsát határoznák el, bizonytalansága miatt előre közelítőleg is alig számíthatni fel, — hanem a két várost is minden erősebb jégjárásnál fölötte nagy veszélynek fogják kiténi, úgy hogy legjobb belátásom s lélekismeretem szerint kénytelen vagyok a cs. kir. fenséged s a főmélt. orsz. küldöttség által teendő választásra főképen függő lánczhidakat javasolni, melyek azonban nemesak Clark urnak, és Plews és Slater A és B alatt ide esatolt jelentései, — nem csak más okos és előítélet nélküli vagyis oly férfiaknak, kik a dologhoz tökéletesen értenek, e mellett azonban semmi érdekük nincs az épitésnek eme vagy ama nemét ajánlani — nyilatkozásuk, — hanem maga Rennie urnak is, ki mint tudva van, Clark ur ellen vetélkedő társ gyanánt lépett föl, Wodjaner urakhoz intézett s G alatt ide mellékelt jelentéséből kitétsző ítélete szerint Buda s Pest városainak állandó egybekapcsolatására tökéletesen alkalmasak a nélkül, hogy az áradási veszélyt legkevesebb is növelnék. Cs. kir. fenséged s a főmélt. orsz. küldöttség azonban az előterjesztett rajzok közt többféle tervek találandó függő-hidakra, és pedig Clark urtól kettőt, Rennie urtól négyet. Clark urnak egyik terve (mint az 1, 3, 4 szám alatti rajzokból láthatni) egy Pesten a Nákóháznak, Budán pedig az ottani katonai raktáraknak irányában épitendő hidat ábrázol, két oszloppal a Duna medrében. E' hid Clark urnak jelentéséből kitétsző nyilatkozása szerint a két város közti közlekedésnek és a kereskedés kívánatnak egészen megfelelné. Ugyanannak másik terve 2 és 5 szám alatt, alább a nagy templom irányában g. h. vonalon állít elő egy hidat, melynek két oszlopa a parthoz igen közel ugyan de mégis a mederben állna; Clark urnak azonban 1838ki mártzius 14ikén költ, s D alatt ide mellékelt levelében foglalt későbbi nyilatkozása szerint ugyanazon g. h. vonalon, szintugy mint még alább a sz. gellért-hegyi szorosnál s annak táján több ponton, oly megnyitási hid is épitelhetne tökéletes biztossággal, melynek két oszlopa egészen a medren kívül a két partra jőne. E' hidnak mindazáltal minden czélra teljes biztossággal használhatósáért, minthogy annak lánczvonata oly iszonyu hosszú volna, csak annyiban kezeskedhetnék Clark ur, ha az átjárás rajta bizonyos rendszabások mellett történék, melyeknek meghatározását magának fontartja, melyek szerint például egyszerre csak bizonyos meghatározott számú nép mehessen a hidon, a kocsikat emberek huzzák, vagy ha ezt nem is, a lovak csak lépést menni engedtesseken rajta. Miket azonban Clark ur csupán mint elővási rendszabályokat köt ki, minthogy más részről biztosan hiszi, hogy még egy illyes hid is, elkészülte után, oly tökéletesen megfelelőnek találtatnék, miszerint az említett rendszabályok egészen fölöslegesekké válhatnának. Rennie ur részéről 4 különböző lánczhidterv van ide mellékelve, I. II. VI. és VIII. sz. alatt. Az első három szerint a Pesten levő Nákóház táján, hová mint legalkalmas helyre Clark ur is az általa javasolt nagyobbik hidat épiteni kíváná, — a negyedik szerint pedig a Dunának a két város közti legkeskenyebb táján állítatnék egy hid. A három első közül az I. alatti terv a Duna medrében állandó két oszlopu, a II. alatti terv egy oszlopu, a VI. alatti terv ismét két oszlopu, de a legutolsó legmagasb vizálláshoz alkalmazott hidat ábrázol, és e' hidak minden használatra vannak számítva, míg a VIII. szám alatti csupán gyalogoknak szolgálna. S e' lánczhidak azon módosításai, melyeket cs. kir. fenségednek s a főmélt. orsz. küldöttségnek, tetszés szerinti választás végett előterjeszteni bátorodom. Clark ur, lánczhid-épitésben minden most élő művészek közt tagadhatlanul legtöbb gyakorlattal bír, és legszilárdabb s legsikerültebb épitvényeket e' nemből mutathat elő, mi okból én őt is választottam Anglia minden egyéb művészei előtt. Rennie ur, hasonlóképp oly híres művész s Anglia legjelesb talentumaival oly szoros egybeköttetésben áll, hogy ő is, ha az épités rá bízotnék, kétségkívül csak tökéletes sikerű és jeles classical munkát hozna létre. A kérdés már most az: e' két művész közül melyiket helyezi cs. kir. fenséged s a főmélt. orsz. küldöttség a másik elibe, s melyik nyer több bizodalmat? Az én alázatos véleményem szerint — mindent összevéve az elsőseget Clark érdemli. Minthogy azonban sem egyike sem másika ellen legkisebb kifogás sem lehet, hanem mindegyik tökéletes művész, ki a megoldandó feladatnak teljesen megfelel, mit végebe vitt munkáik minden kétséget elhárítólóg bizonyítanak, tehát cs. kir. fenségednek s a főmélt. orsz. küldöttségnek arra kérem egész alázattal, méltóztatnék az e' két művész közül választást rám hagyni, miután valóban semmi inkább szívesem nem fekszik, mint a kérdéses tárgyat, melyről már annyit szó volt, s mely már a külföldön is oly nagy figyelmet gerjeszte, tökéletességre vinni, mi természet szerint sokkal könnyebben és biztosabban sikerülhet, ha két jeles művész áll rendelkezésemre — kik tán együtt munkálva is vihetendik az épités igazgatását — mint ha csak egyre vagyok szorítva, kit emberi köz sorsunknál fogva sokkal előbb érhet valamí, mi által a munka megakadhatna, mint kettőt egyszerre. Mi a javaslatba hozott különféle függőhidak közül választást illeti: mindent figyelembe véve alázatos véleményem szerint legezéirányosb lenne, vagy két oszlopu hidat a Nákóház táján minden kívánatnak megfelelőleg — vagy pedig egyet a Nákóház táján minden kívánatnak megfelelőleg — és korlátolt használatra, alább a sz. Gellért hegye táján épiteni. Egy oszlopu függő hid (milylyt Rennie ur II. szám alatti terve ábrázol) tán azért nem volna javasolható, mivel illy épitvény, szokatlansága miatt, mostan még csak a próbatételek sorába tartozni látszik. Szintugy kirekesztőleg gyalogok által használható hidat is (milylyt Rennie ur VII. alatti tervén mutatkozik) mint egyedüli közlekedési eszközt a két város egybekapcsolására senki okosan nem tanácsolhat. Ezek előre becsátása után, 1837-diki majus' 3-án költ első nyilatkozásom' s cs. kir. fenséged' s a főmélt. országos küldöttségnek arra adott kegyes válasza' folytában előterjesztésemet következőkben bátorodom össze-sítni: 1. Igérem, hogy az említett lánczhidak' egyikét vagy másikat, t. i. vagy a Nákóház' táján, két oszloppal a mederben, minden czélra számítottat, v. a' szent Gellért hegye' táján egy nyílással de korlátolt használatra szolgálándót, lehető legrövidebb idő mulva — tán már négy esztendő alatt a' kegyes jóváhagyás után — fel fogom épiteni és a' közönség' számára megnyitni. 2. Cs. kir. fenséged' s a főmélt. országos küldöttség kegyes utasításához képest a' két várost illető kárpótlásra nézve ügyekezni fogok azoknak annak idejében — mikor t. i. már végkép' el lesz határozva, hogy Buda Pest' állandó egybekapcsolása rám bízatik — oly ajánlásokat tenni, melyek szerint e' tárgy, ha csak lehetséges, barátságos uton végeztessék el. 3. Mi az 1837-ki majus' 3-án költ első nyilatkozásomban foglalt kötelezések' 3-dik, és kedvezések' 5-dik pontját illeti, melyeknél fogva Buda s Pest városaihoz tartozó dunapartokat czélirányos töltésekkel öni igérem, kikötvén más részről, hogy mindazon telkeknek, melyek most a' Duna' medrében, rendszerinti vizállásnál földve rejtkeznek, a' két part' feltöltése által azonban szárazzá lennének, méltányosan meghatározandó értéke nekem az illető városok által térítessék meg, vagy magok a' telkek a' részvényes társaságnak tulajdonul engedtesseken által: e' pontoktól most azon oknál fogva állok egészen el, mert mind Clark

mind Rennie urak' ítélete szerint egy a' Nákóház táján két oszlopra épitendő hid, a' vizáradási veszély' legkisebb nevelése s így a' folyamnak minden előre becsátandó szabályzatása nélkül tökéletes biztossággal létesülhet, úgy hogy a' két város, a' hid' felépülte után csupán azon áradásoknak maradna kitéve, melyektől nagyobb víznél most is félhet; — egy nyílású hid pedig épen semmi akadályt sem képezne. Ha azonban cs. kir. fenséged és a' főmélt. orsz. küldöttség a' két várost e' hid' felállása után az áradások ellen nagyobb biztosságra kíváná helyzetetni, mint a' millyenben azok most a' hid' felállása előtt vannak: erre nézve is cs. kir. fenségeddel s a' főmélt. orsz. küldöttséggel, első nyilatkozásom' értelme szerint, de némelly, a' két várost ért legutolsó gyászeset által szükségesekké vált nevezetesb módosításokkal, leendő értekezésre ezennel készségetem ajánlom; — jöllehet e' partszabályozást, valamint általában minden dunaszabályozási kérdést az országigazgatás, egyetértve az országgyűléssel, s illetőleg a' két város, tán legalkalmasabban intézhetné el. 4. Az első nyilatkozásomban foglalt 4-dik pont, mellyel fogva kötelezém magamat, a' megszabandó kiváltságai évek' elfolyta után, a' felállítandó közlekedési eszközök legjobb állapotban átadni, azon ideig pedig, általam benyújtandó jegyzék szerint, egy tartalék-pénzalapot, a' fő országigazgatásnak akár mikor kimutatandót, alkotni s világhosszban tartani s a' t. — cs. kir. fenséged s a' főmélt. orsz. küldöttség által egész terjedelmében elfogadtatván, erre nézve részéről nincs egyéb hátra, mint annak idejében, ha t. i. szerezésem lesz cs. kir. fenséged' s a' főmélt. orsz. küldöttséggel végegyezésre léphetnem, az ide tartozó programját az országigazgatásnak előterjesztem. 5. Mi az első nyilatkozásom' kötelezési 5-dik pontjában foglalt részvény-kibocsátást illeti, ámbár az utolsó vizáradás által a' körülmények egészen megváltoztak, és én azóta a' vállalat' előmozdítása végett némelly kereskedő házakkal egyesültem, mindazáltal a' kibocsátandó részvények felét Magyarország' s a' két város' számára hagyom szabad elvállalhatásul hat hónapig, ezen idő elmulta után azok, ha el nem kelnének, ismét saját rendelkezésem alá esvén vissza. Lehetetlen ez alkalommal azon társaságról, mely elsőben 'Wodjaner és társai' cím alatt ellenfelem gyanánt lépett fel, azután pedig az általam alakított társasággal olvadt egybe, dícsérettel nem emlékezmem. E' társaság eleinte, félreértések által s tán a' kitézött czél' eléréséért tárgyzó szerfeletti buzgóságtól indítva, személyemet gyűlölséges világba állítani kívánta ugyan, mintha engem mértéktelen nyerekedési vágy vezérelne s mintha követeléseim oly tulságosak volnának: később azonban, Angliának, mely egyedül mutathat újabb időkben létesült nagyobb szerű munkákat elő, tapasztalásait sajátjává tevé, csak hamar átlátta, miszerint az általam kikötött kedvezések — bármily tulsápongnak látszassanak is azok előtt, kik oly óriási munkáknak, millyen a' Buda s Pest között épitendő hid lenne, nehézségei- s költségeivel nem ismeretesek — elkerülhellenül megkívántatnak arra, hogy a' czélba vitt hidépités' valósítása okosan lehetővé tétessék, vagyis hogy azon társaság' legkisebb kára nélkül eszközölthessék, melynek képét viselem s ekkép méltányos kármentesítéséről gondoskodni kötelességem. Mind ezt figyelembe véve az említett társaság, hogy maga részéről a' kérdéses tárgyat előmozdítani segítse, sőt annak létesítését is végbevigye, semmi költséget s fáradságot nem kimélt, Anglia' egyik leghíresb művészenek hely' szinére lett kihívása végett, magának ez által az ügy iránt nagy érdemet szerezvén. S ez okból miután azon társaság hozzám fordult és esatlakozott, az előszámlált kötelezéseimert nyeredő kedvezések' sorát azon alázatos kéresemmel kezdem, hogy I. Cs. kir. fenséged' s a' főmélt. orsz. küldöttség a' többszer említett, számos tagból álló társaságnak, volt fáradsága, nevezetes költsége' s megbizonyított hazafiai buzgalma' tekintetéből az általam Magyarország' s a' két város' számára ajánlott részvények' egy harmadát, szabad rendelkezésre engedni méltóztatssék, annak tagjai különben is nagyobb részt, ha nem mindnyájan, honfiak és a' két város' lakosai lévén. E' pont után főnebb előszámlált oly tetemes kötelezéseimert még a' következő feltételeket bátorodom cs. kir. fenséged' s a' főmélt. orsz. küldöttségnek kegyes jóváhagyás végett, előterjeszteni: 2. Hogy az első nyilatkozásomban a' kedvezések' közt 1-ső pontban kijelentett abbeli kérelmemet, miszerint "én a' velem szövetkezendő társasággal együtt a' színterem alkalommal közölt jegyzék szerint mindentől, ki a' felállítandó közlekedési eszközt — akár a' két oszlopu akár az egy nyílású hid lenne az — használandja, vámot szedhessek, e' vámjegyzéket azonban, ha jónak látom, alább szállíthasam" — cs. kir. fenséged' s a' főmélt. orsz. küldöttség egész terjedelmében jóváhagyni méltóztatssék. Minek megtörténtével én a' közönség' java' s kényelme' tekintetéből nemesak előfizethetést, hanem — ha a' részvénytársaság' fenállásával csak valamennyire is összeegyeztethető lenne — a' vámj' leszállítását is fognam eszközölni. 3. Az első nyilatkozásomban foglalt feltételek 2-ik pontja, az ország' igazgathatása végett kikért segélyt illetőleg, ugyanazon értelemben, melyben én értettem, már kegyesen elfogadtatván, részéről e' tekintetben nincs egyéb hátra, mint cs. kir. fenségednek s a' főmélt. orsz. küldöttségnek alázatos köszönetemet kijelentem. 4. Az első nyilatkozásomban foglalt feltételek' 3-ik pontjára nézve, mely szerint az ország' részéről, a' felállítandó közlekedési eszköz' mindenkori szabad használatáért, egyszer mindigre, általán véve 150,000 pengő forint kész pénz' fizetését, s ezen kívül a' budai részen fekvő élelem-raktáraknak az ugyanazon pontban előadott mód szerint, tulajdonomul leendő átengedését méltányosnak véltem — köszönöm mély alázattal cs. kir. fenséged' s a' főm. orsz. küldöttségnek abbeli kegyes biztosítását, hogy e' kérelmemet annak idejében hathatós közbenjárása által ajánlani és pártolni fogja. Azonban a' nélkül hogy cs. kir. fenséged' s a' főm. orsz. küldöttség' bölcseségét lekevesebbé is megelőzni akarnám, bátorodom ezennel — kérelmemet egyenesen a' legfelsőbb kormánysszékhez nyujtván be — rövideden azon okokat előadni,

melyek
főmélt.
szavai s
tel nélkü
ő felség
vil min
ban min
telekre
magány
általány
landó k
nagy és
azon fen
nemessé
hasznu
A' legut
a' két v
annyira
selem,
mot ne
ország'
mind R
legalkal
aerariu
felebb
dítása
telét ép
első ny
rít kil
két vá
másika
gedtess
e' rész
ván, rés
met kir
deztén
alatt se
az épit
használ
1837-ik
lek' 6-i
válság
megfele
nalandó
ajánlat
hidon k
egy ha
vámot
fizetni,
csak a'
nem re
tő kár
a' két
nyörüs
hajókat
tása, é
kéjutak
az év sz
tolva,
gyorsab
S. Szá
kon eg
üket at
denkin
átbosa
magam
a' két
tő ható
kül szá
hogy s
szolgál
lyezett
tóságol
készül
jövede
honi m
nál: diek
szágb
szabad
ny m
ben tar
hozatá
vény-c
küldöt
ni tan
cs. kir.
tést ala

mellyek engem e' kérésre vezérlettek 's mellyeknek es. kir. fenséged 's a' főmélt. orsz. küldöttség tán némi hasznát vehetendi. a) Miután a' törvény' szavai szerint a' Buda és Pest közt építendő állandó hidon hídvmot kivétel nélkül mindenki fizetni tartozik; 's ekkép abban véleményem szerint a' felségének szentséges személyén 's a' fenséges uralkodó ház tagjain kívül minden ember 's minden aerariumi is benne foglaltatik, a' vámnak azonban mindenkor különös fizetése a' katonaságra és egyéb aerariumi átvitelre nézve nem volt alkalmas: úgy hiszem a' fenséges aerariumnak magának is javára lenne, az építendő híd' mindenkor szabad használatát általános kielégítéssel biztosítani. b) A' Buda és Pest közt létesítendő állandó közlekedésből a' fenséges aerariumra is háramlandó haszon olly nagy és sokféle, hogy igazságosnak látszik, mikép más részről ugyanazon fenséges aerarium azon teher' egy részében is osztozzék, mellyet a' nemesség 's az országnak egyéb kiváltságos lakosai illy nagyszerű és közhasznu munka' létesítésének lehetővé tétele végett magokra vállaltak. c) A' legutolsó gyűlészet, mellynél fogva a' Dunának eddig hallatlan megáradása a' két város' nagy részét tönkre tevő, a' vállalatot pénzügyi tekintetben annyira alászállította, hogy azon részvénytársaság, mellynek képét viselem, nem csak áldozatai 's kockázatásáért semmi kárpótlásra számot nem tarthat, hanem felette hihetőleg fel sem állhat, ha az ország' igazgatása is hathatos segedelmével nem pártolja. d) Mind Clark mind Rennie ur' nézete szerint állandó híd építésére épen azon hely legalkalmasb, hol a' kérdéses raktaók állanak, mellyeket a' fenséges aerarium igen könnyen és felelői költségek nélkül a' Duna' partjain felebb vagy alább kipótolhat, 's ekkép a' célba vet tárgy' előmozdítása végett teendő áldozat — holott az építés' célirányos végbevitelét épen az teszi lehetővé — aránylag még is csekély volna. 5. Az első nyilatkozásomban a' feltételek közt foglalt 4-ik pont, melly szerint kikötém, hogy "sem hajó, komp, vagy csónak, sem gőzhajó a' két város' és Ó-Buda koronai mezőváros' hatáiban, egyik partról a' másikra átszállításul pénzért jární előleges megegyezésem nélkül ne engedessék" — es. kir. fenséged 's a' főmélt orsz. küldöttség által, az e' részben világosan rendelkező hazai törvények' értelmében elfogadtatván, részemről is erre nézve nincs egyéb hátra, mint alázatos köszönetemet kinyilatkoztatnom; egyedül abbéli felvilágosító hozzáadásért esedezvén, hogy azon hazai törvények' szelleméhez képest, semmi ürügy alatt semmi bár mi néven nevezendő átszállítási eszköz vagy mód, melly az építendő híd' jövedelmét legkevesebb is csorbíthatná, senki által ne használathassék. 6. Hogy az általam alkotandó részvénytársaság, az 1837-iki majus 3-ikán benyújtott első nyilatkozásomban foglalt feltételek' 6-ik pontjának értelme szerint, a' hídvm' szedhetésére 100 évi kiváltsággal ruháztassék fel, akár az általam javasolt, minden kívánatnak megfelelő nagyobbik hidnak, akár a' bizonyos rendszabályok mellett használandó kisebbiknek építése lesz megállapítva, melly utolsó esetre azon ajánlatot teszem, miszerint a' sz. Gellért hegye' táján építendő kisebbik hidon kívül, az év' jégtől ment szakaiban felebb a' Nákóház táján még egy hajóhidat is tartanék fen, mellyen azonban természet szerint hídvmot épen úgy, mint az állandó hidon, mindenkinek kellene fizetni, mert különben, kiki átláthatja, hogy a' részvénytársaság nem csak aránylag olly kétséges alapra állítandó tőkének kamatait nem reménylhetné, hanem nevezetes áldozatai, költségei 's történhető kárai után még sajátjából is pótolni lehetne kénytelen. 7. Hogy a' két város' hatáiban 's környékén, a' lakosok kényelmére 's gyönyörűségére, mulató-hajókon, csónakon 's efféléken kívül kisebb gőzhajókat is tarthassak, a' személyeknek egy partról a' másikra átszállíthatása, és a' két város' legközelebbi tájaira, mint például Promontoriumba, kéjutak tehetősegett. Ez által mulató-házaknak a' két város' környékén az év szelidebb szakaiban annyira érzett hiánya lenne valamennyire kipótolva, minthogy a' most távol eső ollyas nyaraló helyek kényelmesebb és gyorsabb egybeköttetés által úgy szolván a' lakosok közelébe hozatnának. 8. Szabadságomban álljon, azon hajósktól, kik hajóikat az illető hidakon egyik partról a' másikra huzatni kívánják, illendő bért vennem, vagy őket attól egészen eltiltanom; — midőn ellenben a' hid alatti átjárást mindenkinek szabadon hagyom, és csupán egy netalán föntartandó hajóhidnál átbocsátásért, melly mindig költséggel van egybekapcsolva, tartanék főn magamnak méltányos díjszedhetést. 9. Azon esetben, midőn a' természet a' két várost jégheccel ajándékozna meg, azt mindenki, mennyiben az illető hatóságok személyes életbiztonság tekintetében megengednék, fizetés nélkül szabadon használhatná ugyan, de olly világos kikötéssel részemről, hogy semmiféle parti hidak, pallók vagy a' partról a' jégre átmehetésül szolgáló bármi néven nevezendő illyféle készülétek senki által oda ne helyeztethessenek, 's ne használathassanak; mire néve az illető törvényhatóságok segedelmét hasonlólag kikérem. Ugyanis átlátható, hogy ollyas készülétek által, csak egy kissé keményebb tél alkalmával, a' társaság jövedelme gyakran tetemes csorbát szenvedhetne. 10. Noha az építéshez honi munkásokat 's belföldi készítményeket szándékom lehetőségig használní: mindazáltal, mennyire Clark és Rennie urak dologhoz értő külföldiek meghívását elkerülhetlenül szükségesnek tartanak, azoknak ezen országban az építés ideje alatt leendő szabad tartózkodását, 's mesterségük szabad gyakorlását, és a' kün készítenő erőművek 's műszereknek szintegy mint az egész építmény fökéletes végrehajtására és mindenkor épségben tartására megkívántató vasnak és vasrészeknek vámnélküli szabad behozatását kérem. 'S ezek azon főjavaslatim, mellyeket az 1832. é. 26. törvény-cikk fogantatosíthatása végett es. kir. fenséged 's a' főmélt. országos küldöttség kegyes jóváhagyása alá terjeszteni bátorodom; az e' tárgyban tanácskozások folyamata alatt netalán kifejlődhető kisebb részletek iránt es. kir. fenséged 's a' főmélt. orsz. küldöttséggel leendő további értekezhetést alázatosan föntartván magamnak. Az építési költségek följegyzései az

illető művészek ide mellékelt jelentéseikben foglaltatnak; mire nézve meg kell jegyezmem, hogy általán véve az építőművészek díjai, és különösen Rennie ur jegyzékében a' két parti följárás és az utolsó árviz óta szükségessé lett nagyobb emelkedések költségei sincsenek bele értve. Clark ur terveit már az utolsó árviz előtt akképen és olly emelkedésre készítette, hogy azok igen csekély módosítással ezen legmagasb vizállásnak is megfelelőek. Egyébiránt minthogy bizonyossággal sem azt ki nem számíthatni, mennyi jövedelmet hozna jelenleg egy Buda 's Pest közt építendő állandó híd, mellyen mindenki fizetne, sem azt: jövendőben mennyire mehetne azon jövedelem; más részről pedig az ország semmi történhető kárért vagy túlköltségért nem kezeskedik, hanem mind a' történhető kár, mind az illyes túlköltség egyes-egyedül a' részvénytársaságnak esik térheül, 's ekkép igazságos, hogy ennek, kockázatásáért, az eredhető haszon eslehető költség-kevesebbség történhetőleg javára szolgáljon: úgy hiszem, hogy az illy építéseknel már magokban is bizonytalan költségvetések a' vállalat föltételeinek meghatározására nem szolgálhatnak alapul, 's pedig annál kevesebbé, minthogy némi egyéb, idővel támadható, új vállalatok, mint például a' Duna bal partján Vácznak menendő vasut, melly létesülése esetére a' két város fölvirágzása ellen föltötte hátráltatólag hatna, — a' híd jövedelmezését tetemesül csorbíthatják. Mindezek után az egész ügy csak azon fordul meg, vajjon es. kir. fenséged 's a' főmélt. országos küldöttség finansziális tekintetben az én személyemben — és technical tekintetben Clark és Rennie urak személyeiben helyeznek-e bizodalmat. Mert ha eléggé szerencsés leszek ezt megnyerhetni, akkor megfogom mutatni a' világnak — és ez legyen válaszom mindazon gyűléletesre, mivel a' közönségnek egy része illetett — hogy nem alávaló pénzvagyától indítva ohajtottam Buda 's Pest városainak állandó egybekapcsolását létesíteni, — hanem egyedül azon tiszta szándékomnál fogva: hogy a' közjót és Magyarország virágzását tehetségemhez képest ez által is előmozdítom; — Clark és Rennie urak pedig befogják bizonyítani, hogy Angliában szerzett hírnevüket Magyarországnak is föntartani képesek. De minden esetre jutalmam leendő azon öntudat, hogy bizonyosságát adhattam, milly örömet használok minden alkalmat, hazámnak szolgálatot tehetni, és hogy legalább olly művészek előállítását eszközöltem, kik Buda 's Pest városai állandó egybekapcsolásának lehetőségéért, azoknak legkisebb veszélyeztetése nélkül, kezeskedni képesek és valósággal kezeskednek is. Melly alázatos előterjesztésem kegyes fogadtatásáért esedezvén, legmélyebb tisztelettel maradok es. kir. fenséged és a' főmélt. orsz. küldöttségnek Pest aug. 20án 1838. alázatos szolgálja b. Sina György.

A m e r i k a.

Ujyorkban rendkívüli melegség uralkodik, még sem hallani legkevesebet is dögvészről, sőt az egyesült státusokban soha jobb lábon nem állott az ország, mint mostan. — Buenosayresi jun. 20ki irat szerint a' francia ostromzár következtében a' követház állandó választmánya majus 29kére rendkívüli országgyűlés-összehívásra határozta el magát. Juan de Rosas kormányzó beszéde erős kifejezésekkel nyilatkozik a' francia követelések igaztalansága ellen, 's felszólítja a' házat: vajjon a' francia consul és hajóvezér bánásmódja a' republica függetlensége, méltósága, fölsősége ellen van é intézve 's ez esetben a' hazáért vagyont 's életet föl kell áldozni. Általányosan hiszik, miszerint a' kormány nem lesz engedékeny, 's így az ostromzár meg nem szűnik, hacsak lázadás nem üt ki az országban, melly a' jelen kormányt megbuktatandja. Az idegen hajók kezesgetésére a' vám egy harmadát eltörleszték. —

Veracruzai jun. 26aig terjedő hírek szerint e' város lödöztetését várak a' francia hajóserget által; a' lakosok erősséget állítanak föl 's minden fegyverfoghatót 18 éven fölül harcra készítének. Azon hir, miszerint a' veracruzai sereg kormányzóságát Santa Anára bizák, nem valósult; a' kormány nem igen hisz még neki.

S p a n y o l o r s z á g.

Morella bevételé az alkotmányosak által csakugyan valósul, noha mindeddig nem jelent meg a' szokott hivatalos jelentés annak egyes részletről, miket az eddigi magányos tudósítások igen különbözőleg közlének. Némelylek szerint ugyanis a' carlosiak összesen 3 ezer embert vesztenek, míg mások azt állítják, hogy Oraa mindössze is csak 430 foglyot kerítellete hatalmába, maga pedig 1600 embert veszít. A' carlosiak Cantavieja felé hátráltak a' város bevételé után; Merino azonban saját csapatjával Begate felé vonult. — Espartero kibékült ugyan a' ministerséggel; de ennek helyzete már most még sokkal súlyosabb az eddiginél, mert miután a' fővezér engede, az egész felelősség a' ministereket nyomandja, ha minden szükségessé illőn ellátni képesek nem leendnek a' hadserget. A' kormányzó királyné Van Halen tábornokot Espartero kívánatára Illik Károly király rende nagykeresztjével díszíté. — A' pénzügyminister fényes ígéretekkel következtében továbbra is készek hitelben ellátni minden szükségessé a' hadserget. — A' lagranjai zendület évnappja zavar nélkül mutat el, 's a' fővárosban minden legnagyobb esőndben van, noha általányosan zavart jóslának történendőnek. Hiában! a' nemzet annyi keserü esalatás után végre meguná a' szünet nélküli forrongást, 's a' tulesapongó föllengődi szellem helyett általányos hideg hanyagság kezd uralkodni. Az egész ország békét akar, 's már nem is igen kérdi, mi áron szerezhetni azt meg? A' hátrásdi párt csakugyan elvált a' mérsékelt gondolkozásuaktól, és a' porosz kormányzati rendszert kezdi magasztalgatni, melly szerinte fényes következménye a' kormányzói bölcseségnek, polgári erénynek 's valódi fölvilágosultságnak, és rendkívül hasznos leendne Spanyolországban, hol mindenki csak parancsolni akar, engedelmeskedni pedig senki. Azonban alig szólalának meg ezen különös gondolkozásu férfiak, 's a' mérséki párt, mellyek feje Martinez de la Rosa, azonnal következő véleményét hangoztatott az Espaná-

ban: „El minden porosz szellemű kormányrendezettel; mi nem akarunk korlátlan uralkodást. Spanyolországban csak két módot gondolhatni, a trónkövetelőt féktelen hatalommal, vagy Ilik Izabellát szabadsággal.“ A jövőndő mutatandja meg: fog-e valamelyik sikerülni e két véleményből. Toreno grófot spanyolországi granddá szándékozik kinevezni a kormányzó királyné. Toreno gr. család egyike a legterjedtebb birtoku spanyol nemes házak közül, s e rangemelés nem igen sok újabb fényt fog reá deríthetni. A száműzött Misley az Eco del Comercioiban felelőssé teszi a ministerséget, mivel oly nagy tekintetű férfit, minőnek ő magát hiszi, az országból kiűze.

Morellát a jour. des Débats így írja le: „E fontos város, mely most az alkotmányosak hatalmába jutott, az alsó-arragóniai s valenciai hegy-ség közt fekszik. Morella s ugyanazon tájban helyezett Cantavieja két fő fegyvertára vala Cabrerának, ki azokat egy év előtt árulás által keríté birtokába, mivel helyzetük olyan, hogy erőszakkal nehezen fogott volna boldogulhatni. Ianen egészen a cutucai hegyességig s onnan Segorbeig és Castellon de la Planaig mindenütt korlátlanul parancsolt eddig Cabrera. Morella összesen 6 ezer lakost számít, s azon időben, mindön még mór király uralkodék Valenciában, igen erősnek tartaték. D. Jayme arragóniai király 1232ben csak hosszas ostrom után foglalható el. A város házaí félkörben állanak egy szirt alatt, s ennek csúcsán emelkedik a föllegvár.—

Anglia.

London, aug. 24dikén: Az orosz koronahget a nassau s hollandi udvaroknál tett látogatásai után Londonba várják. Pozzo di Borgo ezokbul elhalasztá ez évi utazását. — A Times szerint Anglia s Franciaország képviselői a portával oly nevezetesen meghasonlának, hogy Ponsonby l. vagy Roussin admiralat lehetőleg visszahivandja a kormány. E hir sokkal fontos, hogysem egyszerű állításra valamit építeni lehetne reá. — Lameshireben is nagy népgyűlést szándékoznak tartani a radicalok. A megbízott választmányi tagok már tanácskoznak a helyről s időről, és reménylik, hogy legalább 300 ezer embert összefognak gyűjthetni. — O'Connell Dublinból egy hétre a mountmellerayi trappistákhoz utazott Waterford grófságba. Az ottani zárdát francia trappisták alapíták 5—6 év előtt azon pusztá sivatagban, melyet R. Keanetől kapának ajándékul. A Times (kissé tisztátalan forrás e tekintetben) állítása szerint az izgató egészen a szigorú zárdaszabályok értelmében fog ott élni s így most üllend első ünnepeit fáradatlan nyelve. — Madagascár gőzös, az első, mely Keletindia s Anglia közt pályáz, aug. 13ikán Falmouthból elindult. Elrendezése olyan, hogy kedvező időben vitorlakatis használhat; utasokat azonban nem fogad el. Sirius gőzös aug. 1jén indult ki a Temzéből s Sdikán Kronstadtbba érkezék, ez utat tehát 7 nap alatt végzé, noha utközben 20 órát töltött el nyugton vesztegelve a Sundban. Viktória gőzös üstje elpattanása miatt az eskütszék a hajó igazgatóit 1500 font sterlingnyi bírságra ítélé, s e hasznos szigorúság reménylleti, hogy valahára majd nagyobb figyelemmel teljesítendik kötelességiket a hajókapitányok s eröművészek, kik eddig példátlan hanyagsággal jártak el annyira fontos foglalatosságikban. A Times darab idő óta csipős cikkekkel közöl Franciaország ellen, leginkább határtalan terjedésről vádolván azt, mely legfőbb figyelmet követel Palmerston mint külminister részről. E sujtogatások jobbadán Algír-ra s a mexicói ostromzárára célzanak. Ez utóbbira nézve csupán abban vél némi csekély megnyugvást találhatni a Times, hogy Nimrod angol hadihajó végre Sacrificioz sziget közelébe érkezék, s így mégis legalább egy hajó ellenörködik azon tengervidéken Anglia jogai fölött. Bourmont tábornagy iratából sok rosztat vél következtethetni Angliára nézve az említett lap, mivel abban nem nyie szerint nyilatkozá Algírról. Még a legközelebb kötétt békealku Tripolissal is botránytárgyul szolgál, mivel abban a tripolisi fejdelem császárnak (padischah) nevezi Lajos Fülöpöt, noha e cím egyébiránt majd minden török szerződésben előfordul. — Mind azon oklevelek közül, miket darab idő óta a parlament nyilvánosakká tön, egy sem gerjeszte annyi figyelmet, sőt botrányt is, mint azok, miket az angol kormány a francziával Algír elfoglaltatása előtt váltta, s mikben az utóbbi leghatározottabban oda nyilatkozá, miszerint azon tartományt megtartani teljességgel nem szándékozik, holott most egészen ellenkezőkép eselekszik. Ha nem mindenlap szólis egyenlő keserűséggel e tárgyról, abból még azért nem következtethetni, hogy az nem célja a közgyűlöletnek, mely már annyira növekvék, hogy Russzia óriási terjeszkedése sem gyöngíthetné azt hatalmas ellensúlyával, ha mindenkit azon tett-dolog nem vigasztalna, hogy Franciaország minden erőködési mellett sem leendhet képes nyugalomban élvezni ez új foglalását. Több valódi aggságra szolgál alkalmul a buenos-ayresi ostromzár s mexicói kikötők bezáratása. Nem feledé Anglia, miszerint Lajos Fülöp már korább időben is igen sovár tekintetet vete a nyugati földgömbre, s felhető, hogy dicsvágya végre erőszakos rendszabályokhoz nyulásra kényszerítendi Angliát. Még hosszabb kereskekési elzáratás, mit a két respublica komoly védelemre elszántasága igen valószínű tesz, magában is támoszthat ostromzár-fölbontást, ez pedig könnyen ellenséges lépéseket szülhetne a két nemzet részről. Konstantinápolyi hírek mindazáltal valamennyire örvedetes eseményt kürtölnek; két ezer angol katona ugyanis megjelenén a perzsa tengeröbölben, Bushiet elfoglala. Az angol követ elhagyá a perzsa schah s török tartományba vonult, mi oda látszik mutatni, hogy a keleti ügyekre nézve nem sokára csakugyan komoly fordulat történendik, melynek fontos következményi lehetnek.

Franciaország.

Aug. 27ikén a parisi rendőrség két lengyel ifjut fogott el, kik 25ikén érkezének Parisba s Bonaparte Lajos ügyvivőinek tartanak. — Orleans hg e szókkal köszöné meg a parisi községtanács üdvözlő beszédét: „Örömmel biztosítom Önöket, miszerint fiamat nem úgy fogom neveltetni, mikép hajdan szokás vala, hanem fő gondom leend,

hogy jó korán tanulja meg, miszerint csak érdem, és tudomány s erény által nyerhetni meg a francziák szívét. Törekedni fogok, hogy polgártársimra érdemessé tehessem őt.“ —

(National.) Evans tábornok, ki néhány nap előtt elhagyá Londont, most Franciaországban keresztül Spanyolországba utazék; Ramorino ellenben aug 22kén Bordeauxba érkezett két segédevel együtt Spanyolországból s 22kén folytatá útját Parisba. — Orleans hgnőnek születését igen egykedvűleg fogadák a parisiak. A boulevardok tömve valának emberekkel, s még is midőn az első álgyulövés eldőrdült, jelentve a születést, egyetlen ember sem állott meg, hogy a lövéseket számítsa. Egyáltalában csoportozat sehoh nem vala látható, s egy ember sem szóla kérdezőleg a másikkhoz: „Ugyan hget vagy hgnőt szült-e trónösökösünk neje?“ Ellenben kiki emlékezni fog Napoleon idejére, midőn Maria Luiza a reichstadti hget szülé. Akkor minden dolog s minden beszéd megszünt a zajos Paris utczáiban, midőn az első álgyulövés eldőrdüle, s minden szív doboga, és minden arczon legfeszültebb várakozás jelei valának láthatók. Midőn pedig a 22dik álgyulövés is elhangzék, kábitó örömjaj hömpölyge végig a népes utczákon s hallatlanná tevé a többi lövést. A hgnő s a kis parisi gróf folyvást legjobb egészségnek örvednek, s oly izmos testalkotásának látszik, hogy életben maradása iránt legjobb reményűek lehetnek szüléji.

Schweiz.

Aug. 6ki szövetségi ülésről, melyen Montebello hg francia schweizi képviselő jegyzéké vétetett tanácskozás alá, az új zürichi lap következőleg tudósít: „A thurgau követ tagadhatlanul megmutatá a Napoleon Lajost tárgyzó jegyzék helytelenségét. Egy canton sem pártolá a francia jegyzékét. Némelyek kívánák, miszerint Napoleon Lajos hg nyilatkozá Thurgau előtt: vajjon schweizi é vagy francia? A szavazatnál 13 1/2 rend a jegyzéknek Thurgaual közöltetését határozá minelőbbi válasz végett; 14 ellenben biztosság-kinevezést határozá, mely a válasz kezdetével azonnal munkásságba lépjen. A biztosság hat tagbul áll. —

A szövetségi gyűlés aug. 13ki ülésében az ausztriai császár s király majlandi koronáztatására követséget határozá küldetni, melynek kinevezése a főhelyi statustanácsra van bízva. — Az oberstrassi községi tanács Zürich cantonban aug. 11ki gyűlésében Napoleon Lajos hget községi polgársággal tisztelé meg egyhangulag, mit a hg következő emlékiratban köszönt meg: „Az oberstrassi községi tanácshoz. Uraim! Misem leheté rám nézve hizelgőbb azon pillanatban, midőn törvénytörőden akarnak kiűzni Schweizbul, mint azon választás, mely Önök barátságáról s tiszteletéről bizonyosít. Vegyék tehát Önök hálámat azon tettért, melyet nemesérzelem s nagy lelkűség szült. Az Önök által rám ruházott polgári jog tanúsítja, miszerint Önök engem a schweizi vendégszeretetre mindig érdemesnek tartának, nagy és megnyugtató gondolat az az emberiségre, hogy száműzetés, balsors s üldöztes nem mindenki előtt vétség. Vegyék Önök, mostantul polgártársim, hálám s tiszteletem biztosítását. Bonaparte Lajos Napoleon.“ Egy másik község aug. 12kén szándékozá őt hasonlólag megtisztelni. —

Luzern, aug. 19én: Hir szerint Montebello hg tegnap a szövetségi gyűlés elnökét szóval tudósítá a ministerségetül kapott iratról, melynek következtében ha Franciaországnak Napoleon Lajost illető követelését a szövetség nem teljesiténé, a francia követ azonnal kérje ki utlevélét; Bombelles is oda nyilatkozá, miszerint Napoleon Lajost, nem mint polgárt, hanem mint politikai szökevényt kell tekinteni; végre a badeni ügyvivő is nyilvánítá a szövetségi gyűlés elnökének, hogy Baden megtiltja ezuttal a hgnek a badeni határokbba léphetését. —

Az ausztriai császár s király majlandi koronáztatására a főhelyi követül Sprecher Ulrikot és Molo statustanácsnokot nevezé ki. — A francia lapokat igen kapkodják a főhelyi városban, melyek hön küzdenek a schweizi függetlenség mellett. — Hir szerint a francia jegyzékét tán már ausztriai mellékirat támogatja, arrul, hogy Poroszország és Ausztria részről szóbeli biztatgatás történt, legkevésébbé sem kétkednek. — A thurgau kormánytanács aug. 20kán felolvastván a szövetségi gyűlés sürgönyét és Bonaparte Napoleon Lajost illető francia jegyzékét, határozá, hogy az egész ügy mint pusztá rendőrségi eset, a kis tanács jogszerűsége alá tartozik s így a nagy tanácsot rendkívülieg nem szükség összehíni. Erre a kis tanács határozá, miszerint „Napoleon Lajosnak Franciaországtól követelt eltávoztatását Thurgau tagadja meg.“ A thurgaui követség újabb felvilágítása következtében azonban a nagy tanács mégis összehivaték aug. 22ére Weinfeldenben, hová a kis tanács az ülésben részvevésre in corpore megkérétt. Kern, az első szövetségi gyűlési követ a tanácskozásban részt veend. —

Luzern, aug. 19kén: Tegnap délután a szövetségi gyűlés elnökének Montebello hg 2dik jegyzékét nyujta be, melyet Belleval, a hamis utlevél készítő, hozá Parisbul. E jegyzék tartalmáról sem a szövetségi gyűlés tagjai, sem a közönség mitem tud. Egyedül a thurgaui követséggel közölték azt, de ennek lakat van szájára téve, mit csak a Weinfeldenben tartandó nagy tanácsülésben lesz szabad felnyitni. Kern ma délután induland el Thurgauba, a nagy tanács ülésiben részt veendő. Az orosz követ is váratlanul tegnap este érkezék ide vissza; Interlakennél ugyanis egy hírnök keresé fel őt, ki legfelsőbb helyről utasításokat hozá neki, s ezek teljesítése miatt ide kelle visszautaznia. —

Olaszország.

Maksz bajor hg aug. 17dikén érkezék meg Rómába keleti útjából Maltán és Nápolyon keresztül; a hg, hir szerint, nyolcz napig szándékozik Rómában mulatni, s innen Florenczen keresztül éjszak felé folytatja útját.

Gabonaár: Tiszta buza 145 130 110. Kétszeres 90 85. 80. Rozs 80 75 70. Árpa 73 70. Zab 48 46 44. Kukuricza 90 85 80. Kóles 82.